

Schriftelijke vragen: Uitvoering Energietoeslag en Energiearmoede

Indiener: Christine Stille Fractievoorzitter Lokaal Noordenveld

Geachte college,

Stroom, gas, voedsel: allemaal is het flink duurder geworden. Bijna de helft van de huishoudens heeft moeite de energierekening te betalen. Tarieven voor stroom in een eenjarig energiecontract steeg gemiddeld met 538% en voor een variabel contract is dat 623%. De hoge energiekosten heeft ten gevolg dat de prijzen voor voedsel ook de komende tijd verder zullen stijgen. Niet alleen huishoudens maar ook ondernemers hebben last van de hoge energiestijgingen, zij zullen dit moeten gaan doorberekenen in de producten of diensten die zij leveren. Huishoudens hebben minder te besteden: een ongekennde crisis is op komst.

De spreekwoordige broekriem aanhalen is voor een steeds groeiende groep huishoudens onmogelijk geworden, deze groep zal de komende maanden verder stijgen. Er komt een golf met problemen op ons af. Energieleveranciers zien dat mensen de termijnbedragen naar beneden bijstellen, zij raden dit ten zeerste af. Bij Lokaal Noordenveld zijn signalen binnen gekomen dat inwoners zich veel zorgen maken. Zij geven aan de termijnbedragen naar beneden bij te stellen omdat zij de hogere voorschotten niet kunnen betalen met hun inkomsten. Als oplossing dragen zij aan geen gebruik te zullen maken van de verwarming en minimaal gebruik van de douche om te voorkomen dat zij worden geconfronteerd met een forse eindafrekening.

Lokaal Noordenveld vindt dit schrijnend en denkt aan alle kinderen, inwoners met ziekten zoals reuma, artrose, verminderde doorbloeding, MS en ouderen. Woningen worden niet snel genoeg geïsoleerd, deze groepen hebben of het geld er niet voor of de woningbouwvereniging zorgt niet voor een volledig geïsoleerde schil, warmte ontsnapt en dit resulteert in een nog hogere energierekening. Voor deze huishoudens gaat het niet meer om de verwarming een graadje of 2 te verlagen maar het niet langer gebruik kunnen maken van de verwarming en douche.

Initiatieven als de energietoeslag, prijsplafond en energieconciërges zijn niet langer voldoende, helaas wordt ook niet iedereen bereikt of komen zij in aanmerking voor de toeslag. Zij die in een groot, vochtig, tochtig en of slecht geïsoleerde woning verblijven krijgen te maken met hoge energierekeningen. Ook voedsel wordt duurder en men gaat dan bezuinigen op andere vaste lasten. Daar waar men nog invloed op heeft: de verwarming, het gebruik van het gasfornuis en douchen.

Uit artikel 22 van de Grondwet volgt de typologie van de verplichtingenleer zoals het recht op een bestaansminimum en het recht op voedsel en de bevordering van de volksgezondheid. De bescherming van de volksgezondheid impliceert ook dat de overheid zelf geen inbreuken mag maken op de gezondheid van burgers. Door de energiebelasting niet te verlagen krijgen ook onze inwoners te maken met mogelijke gezondheidsproblemen ten gevolg van de uitschakeling van de verwarming, tekorten aan mineralen en vitaminen door het niet kunnen nuttigen van gezond voedsel en nog onbesproken blijft de stress die dit allemaal met zich meebrengt. Het bestaansminimum is het bedrag dat een huishouden ten minste nodig heeft om te kunnen voorzien in het levensonderhoud.

Lokaal Noordenveld heeft moeten vast stellen dat mensen met een minimum inkomen en daarboven niet voldoende inkomsten binnenkrijgen om de vaste lasten en de hoge prijzen voor voedsel en energie te kunnen betalen.

Overeenkomstig artikel 41 Van het reglement van Orde stelt fractievoorzitter Christine Stille van Lokaal Noordenveld, de volgende vragen over de uitvoering van de regeling energietoeslag en energiearmoede.

1. Bent u bekend met de uitspraak van rechtbank Gelderland in de zaak tegen de gemeente Nijmegen over het weigeren van de energietoeslag van een student? Zie [ECLI:NL:RBGEL:2022:4263](#). De uitsluiting van studenten om in aanmerking te komen voor de energietoeslag is onrechtmatig. Onder studenten bevinden zich ook huishoudens of alleenstaanden die zich voor wat betreft inkomen en energielasten in precies dezelfde situatie bevinden als niet- studenten. Door studenten uit te sluiten houdt de gemeente Noordenveld geen rekening met de feitelijke woonsituatie van deze studenten en gaan ze voorbij aan het doel van de wet. Komen studenten uit Noordenveld die onder deze groep bevinden nu wel in aanmerking voor de energietoeslag? Zo ja, hoe bereikt u deze groep? En zo nee, waarom past u de regeling niet aan in lijn met de uitspraak van de rechtbank?

Wij zijn op de hoogte van deze uitspraak. Er wonen weinig studenten in de gemeente Noordenveld. Nog minder die een energienota moeten betalen. Daar waar aanvragen van studenten zijn ontvangen worden deze niet afgehandeld op grond van het beleid energietoeslag 2022 van de gemeente Noordenveld, maar op grond van de individuele bijzondere bijstand. Wanneer zij voldoen aan de beleidsregels krijgen zij op grond van individuele bijzondere bijstand € 1.300,- toegekend.

2. Bent u anders voornemens voor deze groep energietoeslag mogelijk te maken via de bijzondere bijstand? *Zie bovenstaand antwoord.*
3. Kan het college aangeven of er al aanvragen en/ of bezwaren zijn binnengekomen over de energietoeslag?

Op het moment van schrijven hebben we rond de 1.350 aanvragen binnengekregen. Hiervan zijn 1162 toegekend, 106 afgewezen, 8 buiten behandeling gesteld en er zijn nog 98 aanvragen in behandeling. Verder zijn er 2 bezwaarschriften binnengekomen. Maar de aantallen zijn wisselend. We zien sowieso dat het aantal nieuwe aanvragen afneemt, omdat we veel inwoners die hier recht op hebben inmiddels hebben bereikt.

4. Kan het college de leidraad naar de gemeenteraad sturen op basis waarvan de aanvragen voor energietoeslag worden beoordeeld?

De beleidsregels eenmalige energietoeslag 2022 vormt de leidraad. De energietoeslag van 2022 van € 800,- wordt verhoogd naar € 1.300,-. Ook voor 2023 zal een energietoeslag van € 1.300,- beschikbaar zijn voor inwoners van Noordenveld. Beleidsregels worden altijd online gepubliceerd via onderstaande website.

[Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2022 \(overheid.nl\)](#)

5. Hoeveel huishoudens met een laag inkomen hebben momenteel de toeslag van € 1300,- aangevraagd die door het Rijk wordt vergoed? *Zie het antwoord op vraag 3.*

6. Wat is de werkwijze van de afsprakenmakers en energieconciërges om inwoners te bereiken en bij de huishoudens die het nodig zijn maatregelen te treffen om energieverlies tegen te gaan. Lokaal Noordenveld ziet graag een informatiebijeenkomst gegeven door de energieconciërges/ afsprakenmakers. Valt dit onder de mogelijkheden?

De gemeente Noordenveld heeft een overeenkomst gesloten met een bedrijf die gespecialiseerd is in dergelijke klussen en daarvoor ook de benodigde planningsoftware heeft ontwikkeld. Onlangs is een bijeenkomst voor raadsleden geweest waarbij meer verteld is over de aanpak energiearmoede. Bij de aanpak energiearmoede van de gemeente Noordenveld staat persoonlijke benadering & advies voorop.

De aanpak zelf: Na een zorgvuldige selectie (in samenwerking met corporaties) zijn adressen geselecteerd die in de maand november een brief krijgen. Met deze brief kunnen betreffende inwoners online of telefonisch een afspraak inplannen. Vervolgens komt een energieconciërge op de afgesproken dag en tijdstip. De energieconciërge zal direct energiebesparende maatregelen aanbrengen en advies geven. Ook kan ter plekke na worden gegaan of er een verouderde koelvriescombinatie of wasmachine aanwezig is. Zo ja, dan kan deze kosteloos vervangen worden. Voorwaarde is dat inwoners een huur- of zorgtoeslag ontvangt. Dat criterium is ruimer dan de 120% van het sociaal minimum die geldt voor de energietoeslag.

Verder geldt als voorwaarde dat een verouderde witgoedapparaat alleen vervangen kan worden als een energieconciërge tijdens het bezoek constateert dat er sprake is van een verouderd apparaat. Als aan bovenstaande voorwaarden wordt voldaan, dan krijgt de inwoner terplekke een aanvraagformulier dat ondertekend is door de energieconciërge. Op het formulier staan de volgende keuzes: (1) het witgoedapparaat wordt voorgesloten waarna de gemeente terugbetaalt (2) De inwoner draagt bij ons een offerte aan, waarna wij de winkel betalen. Wij vergoeden maximaal € 499,- van de kosten van het apparaat. Wanneer de inwoner een duurder apparaat heeft uitgekozen dan betaalt de inwoner zelf het resterende bedrag.

Mede afhankelijk van het resultaat (het is nu nog niet bekend hoeveel huishoudens daadwerkelijk geïnteresseerd zijn in een huisbezoek/witgoedapparaat) zal opnieuw een batch met adressen worden geselecteerd. Het werken met batches van adressen maakt het mogelijk om de bezoeken efficiënt te plannen, waarbij we eveneens rekening kunnen houden met de adressen waarbij energiearmoede het meeste voorkomt. Dit in het besef dat we met de beschikbare middelen niet iedereen kunnen bereiken. Vele inwoners worden immers geraakt door energiearmoede, niet alleen de inwoners die rond komen van het sociaal minimum.

7. In de beantwoording van vragen door de fractie van D66 werd aangegeven dat er wordt ingezet op een tijdelijke uitbreiding van de bestaande witgoedregeling alsmede de organisatie van een energiemarkt waar eveneens bewaarboxen worden weggeven. Lokaal Noordenveld heeft tijdens de informatiebijeenkomst begrepen om welke uitbreiding het gaat. Graag vernemen wij welke inwoners hier voor in aanmerking komen? En op welke wijze zij zich kunnen aanmelden. We ontvangen graag de regeling en leidraad om hiervoor in aanmerking te komen en verdere informatie.

Deze vraag heeft betrekking op zowel de witgoedregeling als de energiemarkt waarbij bespaarboxen worden verstrekt. Voor het antwoord op de vraag over de witgoedregeling verwijzen we naar vraag 6. De energiemarkt waarbij we gratis bespaarboxen verstrekken staat nog niet gepland. Wel kunnen we melden dat alle inwoners welkom zijn op deze markt. Om de uitvoeringskosten te beperken kunnen alle inwoners die de markt bezoeken een bespaarbox krijgen waarbij het adagium geldt van op=op.

8. Er wordt gesproken over bewaarboxen. Kunnen ook inwoners hiervoor in aanmerking komen die niet aanwezig waren tijdens de energiemarkt? Zijn er nog voldoende bewaarboxen en wat is hier de inhoud van?

Bespaarboxen zijn alleen verkrijgbaar tijdens de energiemarkt. De inhoud ervan staat nog niet helemaal vast, maar gedacht kan worden aan ledlampen, brievenbusborstels en een douchetimer. Het voordeel van verspreiding via een energiemarkt is dat tijdens deze markt ook informatie en advies gegeven kan worden. De gemaakte keuzes in Noordenveld (bezoek energieconciërge en bespaarboxen die weggeven worden via een markt etc) komen mede voort uit een voorkeur voor persoonlijk contact met de inwoner. Ervaring bij andere gemeenten leert dat bespaarboxen die huis aan huis worden toegestuurd veelvuldig op marktplaats belanden. In plaats van het massaal verstrekken van bespaarboxen, wordt het budget ingezet om isolatiemateriaal direct bij inwoners aan te brengen etc.

9. Is het college voornemens afspraken te maken met de woningcorporaties om versneld woningen te isoleren zonder dat hier een huurverhoging voor wordt gevraagd?

Ja, in de nieuwe prestatieafspraken met corporaties van 2023 staan maatregelen om het aantal huurwoningen met hogere energielabels uit te faseren.

10. Is het college voornemens afspraken te maken met de woningcorporaties om schulden te voorkomen door de huurverhoging (2022) terug te draaien voor inwoners tot 130% van het minimum?

In het algemeen zullen wij dit niet terug draaien. Echter, in individuele gevallen bekijken wij wel of maatwerk mogelijk is.

11. Enkele jaren terug heeft de raad geld beschikbaar gesteld (€ 25.000,-) voor 100 warmtescans bij geselecteerde huishoudens. Huishoudens met een smalle beurs kregen hierbij voorrang. De warmtescans waren bedoeld om de bewustwording en kennis te vergroten op het gebied van duurzaamheid. Huishoudens kregen inzicht in besparings- en isolatiemogelijkheden. De besparingen kon wel oplopen tot 15% op de energierekening. Lokaal Noordenveld ziet graag de resultaten van het beschikbaar stellen van deze beurs. Naar wat wij hebben begrepen vanuit de krant zijn er ook bij veel huurwoningen scans gemaakt en we vernemen graag tot welke isolatietoepassingen het heeft geleid. En of deze huishoudens kunnen spreken van een besparing van 15%. (los van de tariefverhogingen van 2022).

ECN heeft destijds 100 warmtescans uitgevoerd bij sociale huurwoningen. Tevens heeft ECN kleine materialen geleverd zoals ledlampen. De gemeente heeft dit gefinancierd.

Alle scans zijn uitgevoerd. De warmtescans zijn bedoeld om de bewustwording en kennis te vergroten op het gebied van isolatie en duurzaamheid. Met een warmtescan krijgt een huishouden meer inzicht in besparingsmogelijkheden. Dit kan oplopen tot een besparing van

15% van de energierekening. Daarmee is gewerkt aan bewustwording en kennisvergroting; door uitvoering van het project is het doel bereikt. Zie voor aanvullende informatie de onderstaande publicatie.

[*https://dekrantnieuws.nl/noordenveld-stelt-100-warmtescans-beschikbaar/*](https://dekrantnieuws.nl/noordenveld-stelt-100-warmtescans-beschikbaar/)

12. Bent u voornemens de doelgroep om in aanmerking te komen voor de energietoeslag te verruimen door de voorwaarden aan te passen naar een inkomen tot 130% zoals al in vele andere gemeenten reeds het geval is?

Het College heeft geen plannen om de energietoeslag te verhogen naar 130% van het sociaal minimum.

13. Kan het college bevestigen dat iedereen die in aanmerking komt voor de meedoen- regeling ook de energietoeslag heeft uitgekeerd gekregen? Zo nee, waarom niet?

Ja, iedereen die bij de gemeente bekend was vanwege een uitkering voor levensonderhoud (PW, IOAW, IOAZ, BBZ), een uitkering ingevolge individuele bijzondere bijstand en/of een bijdrage op grond van de meedoenregeling heeft in april 2022 ambtshalve de toeslag toegekend gekregen.

14. Een ander signaal dat bij Lokaal Noordenveld is binnengekomen is dat er huishoudens mogelijk niet in aanmerking komen voor energietoeslag omdat zij recht zouden maken op kindgebonden budget en inkomensafhankelijke combinatiekorting waardoor zij mogelijk een te hoog inkomen genieten.

Voor het berekenen van het inkomen worden inkomsten bij elkaar opgeteld. Dit geldt ook voor de inkomensafhankelijke combinatiekorting. Door een stapeling van verschillende inkomsten, kan het voorkomen dat een percentage van 120% van het sociaal minimum wordt overschreden. Conform de landelijke richtlijnen/beleidsregels zal in dergelijke situaties niet de energietoeslag worden verstrekt. (voor aanvullende informatie verwijzen we naar de beantwoording van vraag 15)

15. Hebben ambtenaren van de gemeente Noordenveld energietoeslagen afgewezen omdat het inkomen te hoog is vanwege inkomensafhankelijke combinatiekorting in combinatie met het kindgebonden budget?

Aanvullend op de beantwoording van vraag 14: De inkomensafhankelijk combinatiekorting wordt op grond van de Participatiewet gezien als inkomen. Het is niet bekend of op basis daarvan afwijzingen zijn gedaan. Deze heffingskorting wordt overigens ook zelden ontvangen. Voorts is van belang dat o.a. het kindgebonden budget, huur- en zorgtoeslag niet worden meegeteld bij het vaststellen van het recht op de energietoeslag.

16. Om schulden tegen te gaan, zien artsen steeds vaker dat patiënten de nodige onderzoeken niet wensen te ondergaan om zo de extra kosten van het eigen risico te voorkomen. Dit leidt mogelijk tot hogere zorgkosten op een later termijn, ook voor de gehele gezondheidszorg. Het is dus van belang dat inwoners geen zorg mijden door de kosten van eigen risico. Lokaal Noordenveld verneemt graag, nu welzijn van inwoners een algemeen belang is, welke mogelijkheden er zijn om bijzondere bijstand uit te breiden voor inwoners tot 130 % om gedeeltelijk de kosten van eigen risico te vergoeden. In enkele gemeenten wordt een bedrag

van 200 euro vergoed, is het college voornemens de kosten voor eigen risico te vergoeden via bijzondere bijstand zolang de crisis onder ons is.

Op dit moment worden de mogelijkheden onderzocht om de norm te verhogen naar 130%.

17. Vragen betreft afsprakenmakers en energieconciërges: Uit de brief van het college inzake aanpak energiearmoede volgt dat voor de baan van afsprakenmaker en energieconciërge kandidaten worden geselecteerd die een uitkering hebben in het kader van de participatiewet. Zij krijgen een opleiding aangeboden. Lokaal Noordenveld verneemt graag of deze opleiding ook andere mogelijkheden biedt op de arbeidsmarkt na het aflopen van dit project. Ook wenst Lokaal Noordenveld inzage over de opleidingsduur, wanneer kunnen de afsprakenmakers en energieconciërges aan de slag?

Het is helaas niet gelukt om inwoners te selecteren die in aanmerking komen voor een uitkering in het kader van de Participatiewet. We zijn bij de selectie van kandidaten kritisch geweest, omdat energieconciërges bij inwoners thuis komen. Mede door de krappe arbeidsmarkt, hebben de kandidaten die we hiervoor op het oog hadden inmiddels een betaalde baan. Het bedrijf waarmee we afspraken hebben gemaakt over de uitvoering van de aanpak energiearmoede levert nu ook energieconciërges. Dit zijn goed opgeleiden medewerkers die ook voor andere projecten worden ingezet. Deze beslissing draagt bij aan de borging van de kwaliteit.

Christine Stille

Lokaal Noordenveld